

Misja i Strategia Rozwoju Wydziału Chemii Uniwersytetu Opolskiego

Wydział Chemii Uniwersytetu Opolskiego został utworzony w 2008 r. w wyniku wydzielenia Instytutu Chemii z ówczesnego Wydziału Matematyki Fizyki i Chemii, w którym wymieniony Instytut był jednostką wiodącą, szczególnie pod względem efektywności naukowej, pozyskiwania grantów i współpracy z otoczeniem.

Instytut Chemii został powołany w ówczesnej Wyższej Szkole Pedagogicznej (poprzedniczce Uniwersytetu Opolskiego) w 1971 r., choć pierwsza rekrutacja na kierunek chemii odbyła się już w 1964 r. Zatem w przyszłym roku (2014 r.) opolska chemia obchodzić będzie 50-lecie swojego funkcjonowania. Już w 1975 r. tej stosunkowo młodej wówczas jednostce powierzono organizację, zakończonego sukcesem, Ogólnopolskiego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Kolejny Zjazd tego gremium Instytut Chemii zorganizował w 1986 r. a nowoutworzony Wydział Chemii, jako element inauguracji swojej działalności, gościł w Opolu Ogólnopolski Zjazd PTChem w 2008 r.

Wyraźnym impulsem do rozwoju Instytutu Chemii było ukończenie budowy i oddanie do eksploatacji w 1978 r. siedmiokondygnacyjnego obiektu przy ul. Oleskiej, gdzie znalazły swoją siedzibę prawie wszystkie jednostki Instytutu. Budynek ten, w stopniu znacznie zdekapitalizowanym po 30 latach eksploatacji, został poddany w ostatnich latach (2009–2011) kapitalnemu remontowi i gruntownej modernizacji, dzięki pozyskaniu środków strukturalnych Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego (RPO WO). Ponadto obiekt uzyskał nowe wyposażenie laboratoryjne oraz został wzbogacony w sprzęt i aparaturę badawczą w ramach kolejnych, skutecznie zaaplikowanych projektów do RPO WO. W sumie wartość inwestycji budowlanej i aparaturowej Wydziału Chemii w ostatnich kilku latach wyniosła blisko 24,5 mln zł.

W 1983 r. uruchomiono na kierunku chemia w Opolu, nowatorską wtedy, interdyscyplinarną specjalność pod nazwą AGROBIOCHEMIA i rozpoczęto badania na pograniczu biologii i chemii przy wsparciu zatrudnianych specjalistów w tym zakresie. Wzmocnienie kadrowe Instytutu Chemii przez specjalistów nauk przyrodniczych i ich awanse naukowe zaowocowały utworzeniem na bazie tej kadry, w 1995 r., odrębnego Instytutu Biologii i Ochrony Środowiska, który w 1999 r. stał się istotną podstawą utworzenia Wydziału Przyrodniczo-Technicznego Uniwersytetu Opolskiego.

Ważnym osiągnięciem, nobilitującym Instytut Chemii, było uzyskanie w 1989 r. uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk chemicznych i dyscyplinie – początkowo chemia organiczna, a potem chemia. Dwadzieścia lat później, w wyniku wydzielenia Instytutu Chemii, jako samodzielnej jednostki organizacyjnej uczelni, po ponownej, pełnej procedurze kwalifikacyjnej, Wydziałowi Chemii przyznano ponownie uprawnienia w wymienionym zakresie.

Przez prawie pięćdziesiąt lat kształcenia w zakresie chemii mury Uczelni opuściły setki absolwentów chemii, którzy znaleźli zatrudnienie zarówno w przemyśle, laboratoriach przemysłowych i kontrolnych, szkołach, jak i na wielu uczelniach w kraju i za granicą. Czerpiąc z bogatej tradycji i odpowiadając na nowe wyzwania i wymagania ciągle zmieniającego się rynku pracy, Wydział stale poszerza i wzbogaca swoją ofertę dydaktyczną oraz zakres badań naukowych, włączając się aktywnie w życie społeczności lokalnej i współpracę z przemysłem. Umiejętności i kompetencje nabywane podczas studiów na Wydziale Chemii pozwalają absolwentom lepiej zrozumieć rzeczywistość i radzić sobie ze współczesnymi wyzwaniami na rynku pracy. Tym samym Wydział uczestniczy w budowaniu wysokiej jakości kapitału ludzkiego dla wszystkich społeczności lokalnych, z których wywodzą się jego studenci, i w których pracują i działają po ukończeniu studiów.

Oferta edukacyjna Wydziału skierowana jest nie tylko do młodzieży Śląska Opolskiego, lecz również do młodzieży innych regionów kraju, ze szczególnym uwzględnieniem województw ościennych.

Priorytetowe cele Wydziału obejmują prowadzenie badań naukowych na wysokim poziomie międzynarodowym, w tym badań aplikacyjnych we współpracy z przemysłem, intensywny rozwój kadry naukowej, rozwijanie współpracy z uczelniami z kraju i z zagranicy, udział w budowaniu społeczeństwa opartego na wiedzy, a także aktywne włączenie się w zwiększanie innowacyjności regionalnej i krajowej gospodarki.

Kierując się podstawowymi zasadami działania uniwersytetów, Wydział przyjmuje nierozdzielność nauki i nauczania oraz misję zapewnienia wszystkim zainteresowanym dostępu do wiedzy na wszystkich poziomach kształcenia – od popularyzacji, poprzez kształcenie na poziomie licencjackim, magisterskim i doktorskim – do udziału w badaniach naukowych oraz grantach i projektach realizowanych na Wydziale.

Misja Wydziału Chemii jest ściśle związana z misją Uniwersytetu Opolskiego i bazuje na przyjętej misji i strategii UO, zawierającej między innymi następujące zobowiązania:

- Kierowanie się zasadami wolności inicjowania i prowadzenia badań naukowych oraz zasadą wolności nauczania.
- Działanie w duchu umiłowania prawdy, szacunku dla wiedzy i umiejętności oraz odpowiedzialnego upowszechniania wyników badań.
- Prowadzenie badań naukowych, kształcenie i wychowywanie kolejnych pokoleń studentów, promowanie kadr naukowych oraz działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych poprzez rzetelne świadczenie usług badawczych i dydaktycznych.
- Zabieganie o współpracę z krajowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi oraz z jednostkami społeczno-gospodarczymi.

Opracowując strategię, Wydział zamierza realizować cele określone w dokumentach państwowych dotyczących strategii rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce oraz regionalnych, określonych w Regionalnym Programie Rozwoju Województwa Opolskiego.

Strategia Wydziału, jako podstawowej jednostki Uniwersytetu Opolskiego, wpisuje się w ogólną strategię Uniwersytetu, a przy tym uwzględnia atuty, możliwości i ograniczenia Wydziału oraz opinię osób, instytucji i organizacji, które uczestniczą w realizacji jego podstawowych zadań lub są bezpośrednio zainteresowane ich wynikami (tzw. interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych). Strategia Wydziału podzielona została na wymienione i opisane poniżej obszary oraz związane z nimi priorytety.

OBSZAR STRATEGICZNY: DYDAKTYKA

PRIORYTET: BUDOWANIE NOWOCZESNEJ OFERTY DYDAKTYCZNEJ

Oferta edukacyjna Wydziału była i jest stale rozwijana i wzbogacana, przy uwzględnieniu potrzeb rynku pracy Opolszczyzny i kraju, zainteresowań młodzieży, kompetencji kadry oraz badań naukowych prowadzonych na Wydziale. Tworzone są i będą nowe specjalności i kierunki studiów z jak najszerszym wykorzystaniem możliwości kadrowych Wydziału, jak również w zakresie kształcenia interdyscyplinarnego we współpracy z innymi jednostkami Uniwersytetu i innych uczelni Opola oraz specjalistami zewnętrznymi. Oferta dydaktyczna skierowana jest do młodzieży zainteresowanej pracą w różnych jednostkach (przemysł chemiczny, farmaceutyczny, kosmetyczny i spożywczy, laboratoria medyczne, kontroli jakości żywności czy kontroli środowiska, szkolnictwo). Wydział ma również ofertę dydaktyczną dla obcokrajowców i stale przyjmuje studentów z zagranicy w ramach Programu Erasmus.

Wydział stale dba o rozwój i unowocześnianie posiadanej infrastruktury, niezbędnej dla zapewnienia prawidłowej realizacji programów studiów i osiągnięcia zakładanych celów kształcenia. Warunkiem tego jest bowiem dostęp do odpowiednich sal dydaktycznych, laboratoriów i pracowni. Tym celom służy również pełny dostęp do biblioteki wyposażonej w aktualną literaturę zalecaną w ramach programów kształcenia na kierunkach i specjalnościach prowadzonych na Wydziale oraz do elektronicznych zasobów podręczników, baz danych i baz czasopism naukowych.

Prowadzone na Wydziale studia obejmują, zgodnie z Procesem Bolońskim, kształcenie na trzech poziomach: pierwszym (licencjackim), drugim (magisterskim) i trzecim (doktoranckim) w formie studiów stacjonarnych. W ramach realizacji programu uczenia się przez całe życie, na Wydziale rozwijane są także inne formy kształcenia, takie jak studia podyplomowe i szkolenia. W ten sposób ułatwia się dostępność kształcenia i dokształcania dla osób w różnym wieku i z różnych środowisk oraz umożliwia się im doskonalenie zawodowe i nabywanie nowych kompetencji.

Wydział nie prowadzi własnych studiów doktoranckich, ale uczestniczy w Środowiskowych Studiach Doktoranckich prowadzonych przez Wydział Chemiczny Politechniki Wrocławskiej, z którym została podpisana odpowiednia umowa. Prace doktorskie realizowane pod opieką samodzielnych pracowników Wydziału bronione są na Wydziale. Wydział wspomaga doktorantów w staraniach o różnego rodzaju stypendia doktoranckie oraz w poszukiwaniu zakładów przemysłowych zainteresowanych aplikacją

wyników realizowanych badań. Podjęte są też działania zmierzające do uzyskania pełni uprawnień akademickich i utworzenia własnych studiów doktoranckich.

Kontrola jakości procesu dydaktycznego ujęta jest w ramach formalnych zasad i procedur obejmujących przygotowanie i realizację programów nauczania, ocenianie studentów oraz formułowanie i wdrażanie wniosków zmierzających do poprawy jakości procesu dydaktycznego. Działania zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, z uwzględnieniem wyników ankiet studenckich, hospitacji zajęć oraz sugestii pracowników i doktorantów prowadzone są przez Wydziały Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz osoby funkcyjne odpowiedzialne za dydaktykę (prodziekan ds. studenckich, kierownicy Katedr i Zakładów).

Stale są opracowywane nowe programy studiów i modyfikowane istniejące z uwzględnieniem aktualnych trendów rozwoju gospodarki oraz opinii pracodawców, absolwentów i studentów. Pod uwagę bierze się nie tylko regionalne otoczenie gospodarcze, ale i sąsiedztwo dwóch dużych aglomeracji, śląskiej i dolnośląskiej, czemu służą spotkania z władzami regionu oraz przedstawicielami firm działających na Opolszczyźnie. Wynika to z faktu, iż za istotne zadanie Wydziału w procesie kształcenia uznaje się, obok wyposażenia absolwentów w aktualną wiedzę i umiejętności, samodzielność i elastyczność w działaniu, potrzebę i zdolność uczenia się przez całe życie, tak aby mogli funkcjonować na ciągle zmieniającym się rynku pracy.

Wydział poczuwa się do odpowiedzialności za poziom i jakość zajęć z przedmiotów zleczanych do realizacji innym jednostkom UO, zarówno w zakresie opracowywanych programów, jak i prowadzenia zajęć przez kompetentną i odpowiednio przygotowaną kadre.

Od początku funkcjonowania w Polsce krajowych i unijnych programów wymiany kadry dydaktycznej i studentów (MOST i ERASMUS) Wydział i jego jednostki wspierają osoby zainteresowane tymi programami i organizują taka wymianę. Uczestnictwo w tych programach pozwala na rozwijanie i intensyfikację współpracy naukowej zarówno z jednostkami naukowymi w kraju, jak i za granicą.

Ważnym celem Wydziału jest prowadzenie działalności informacyjnej i promowanie w społeczności oraz wśród młodzieży szkolnej nauk ścisłych i przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem nauk chemicznych. Działalność ta obejmuje stałą współpracę ze szkołami różnego szczebla, zarówno z Opolszczyzny jak i regionów sąsiednich, na którą składają się regularne wyjazdy pracowników (w ramach projektu unijnego) i studentów z Koła Naukowego Chemików do szkół z wykładami i pokazami, prowadzenie takich zajęć w pomieszczeniach Wydziału, organizowanie turniejów, olimpiad i konkursów przedmiotowych, prowadzenie tzw. repetytorium z chemii dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Wydział zapewnia stałą opiekę i umożliwia uczestnictwo w niektórych zajęciach uzdolnionej młodzieży szkolnej, realizuje wspólne projekty edukacyjne, a także uczestniczy w promocji chemii podczas corocznych Opolskich Festiwalu Nauki.

OBSZAR STRATEGICZNY: ROZWÓJ KADRY

PRIORYTET: BUDOWANIE POZYCJI UNIWERSYTETU OPOLSKIEGO JAKO CENTRUM KOMPETENCJI DLA REGIONU

Polityka kadrowa Wydziału określana jest zarówno potrzebami dydaktycznymi, jak i badawczymi. Istotnym celem działania władz Wydziału jest wspieranie młodej kadry naukowej w szybkim awansie naukowym. Podstawową polityki kadrowej Wydziału jest utrzymanie posiadanych praw doktoryzowania w dziedzinie nauk chemicznych, w dyscyplinie chemia oraz uzyskanie praw habilitowania w tej dziedzinie i kolejnych praw doktoryzowania.

Ważnym zatem zadaniem, wpływającym na jakość badań i kształcenia, są okresowe oceny nauczycieli akademickich uwzględniające działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i promocyjną. Istotnym elementem oceny okresowej jest ocena działalności dydaktycznej, w której ważnym składnikiem jest ocena dokonywana przez studentów.

Wydział w szerokim zakresie współpracuje z otoczeniem przemysłowym. Współpraca z przedsiębiorstwami polega nie tylko na kształceniu odpowiednich kadr dla regionalnego rynku pracy, ale również na konkretnej współpracy naukowo-technologicznej, realizacji wspólnych projektów i grantów naukowo-badawczych, wdrożeń oraz realizacji zleceń z przemysłu, służących rozwiązywaniu pojawiających się problemów. Kształcenie kadr zdolnych do sprawnego funkcjonowania w ramach innowacyjnej gospodarki realizowane jest również poprzez wykonywanie prac doktorskich i magisterskich na zlecenie lub we współpracy z zakładami przemysłowymi, organizowanie praktyk i staży studenckich oraz zapraszanie wybitnych praktyków przemysłu do prowadzenia zajęć i wygłaszania wykładów dla studentów i doktorantów.

Wydział stale organizuje lub współorganizuje różnego rodzaju imprezy skierowane do społeczności lokalnej i osób zainteresowanych rozwojem i osiągnięciami nauki polskiej i światowej. W tym i w innych działaniach Wydział współpracuje z opolskimi oddziałami towarzystw naukowych.

OBSZAR STRATEGICZNY: BADANIA NAUKOWE

PRIORYTET: PROWADZENIE BADAŃ NAUKOWYCH NA ŚWIATOWYM POZIOMIE

Warunkiem rozwoju kadry, a tym samym rozwoju działalności Wydziału, jest prowadzenie na wysokim, światowym poziomie badań naukowych z zakresu nauk chemicznych i pokrewnych, które służą poznawaniu otaczającego nas świata, poznawaniu zasad i teorii rządzących materią, pogłębianiu i zrozumieniu praw natury oraz kształtowaniu umiejętności włączania się w rozwój nowoczesnych technologii. Władze Wydziału podejmują ciągłe działania zmierzające do podniesienia wskaźników oceny parametrycznej w celu uzyskania i utrzymania wysokiej kategorii naukowej w wyniku kompleksowej oceny

przeprowadzanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Dbłość o wysoką jakość prowadzonych badań jest zadaniem każdego pracownika Wydziału, podobnie jak i odpowiedzialne upowszechnianie ich wyników, które bezpośrednio przekłada się na prestiż Wydziału w regionie, w kraju i za granicą. Prowadzenie badań na wysokim, światowym poziomie nie tylko służy rozwojowi i promowaniu pracowników Wydziału, lecz również związane jest z kształceniem młodego pokolenia naukowców o wysokich kompetencjach zawodowych i społecznych. Działanie to jest inspirowane i motywowane przez system podziału środków statutowych według opracowanego ponad 20 lat temu i stale modyfikowanego algorytmu promującego dobre efekty naukowe i aplikacyjne pracowników.

Oprócz badań z zakresu szeroko pojętych nauk chemicznych Wydział realizuje i jest otwarty na rozwój badań interdyscyplinarnych i stosowanych, nie tylko we współpracy z innymi jednostkami Uniwersytetu Opolskiego, ale również z przemysłem oraz jednostkami w kraju i zagranicy. Współpraca naukowa z przemysłem oraz z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi odgrywa bowiem ważną rolę w działalności badawczej.

Ważnym elementem działań Wydziału jest pozyskiwanie zewnętrznych środków na badania naukowe. Dlatego też ważnym elementem strategii Wydziału jest inicjowanie i wspieranie działań zmierzających do opracowywania i składania wniosków grantowych oraz udziału w programach badawczych realizowanych przez konsorcja naukowe składające się z partnerów krajowych i zagranicznych.

Wreszcie Wydział podejmuje działania zmierzające do wzrostu zaangażowania pracowników w badania służące budowaniu społeczeństwa opartego na wiedzy i rozwoju innowacyjnej gospodarki. Tym celom służy wspieranie kontaktów przedsiębiorstwami oraz wspieranie pracowników opracowujących zgłoszenia patentowe i wdrażających nowe rozwiązania w praktyce przemysłowej.